

- (i) Define culture. Discuss the relationship between education and culture. 3+7=10

সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞা দিয়া। শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।

- (j) What is social disorganization? What are its types? Discuss about different causes of social disorganization.

2+2+6=10

সামাজিক বিসংগঠন কি? ইয়াৰ প্ৰকাৰসমূহ কি কি? সামাজিক বিসংগঠনৰ বিভিন্ন কাৰণসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

***

2022

EDUCATION

Paper : EDU-HC-2016

(Philosophical and Sociological Foundations of Education)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following as directed (any ten) :

1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

- (a) The English word 'philosophy' has been derived from which language?

ইংৰাজী 'philosophy' শব্দটো কোনটো ভাষাৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে?

- (b) Who was the creator of Yoga philosophy?

যোগ দৰ্শনৰ সৃষ্টিকৰ্তা কোন?

- (c) The book, *Emile* was written by _____.
(Fill in the blank)

_____ *Emile* গ্ৰন্থৰ ৰচক আছিল।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

- (d) _____ is the meaning of the Greek word 'pragma'.
(Fill in the blank)

গ্ৰীক শব্দ 'pragma'ৰ অৰ্থ হ'ল _____.
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

- (e) Buddhist philosophy is mainly divided into _____ types.
(Fill in the blank)

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ মূল ভাগ হ'ল _____.
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

- (f) Who is the father of sociology?

সমাজবিজ্ঞানৰ পিতৃ কোন ?

- (g) Who is the father of educational sociology?

শিক্ষা সমাজবিজ্ঞানৰ পিতৃ কোন ?

- (h) Plato was one of the main advocates of idealism.

(Write True or False)

প্লেটো আদৰ্শবাদৰ এজন প্ৰধান পৃষ্ঠপোষক আছিল।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

- (i) Physical closeness is one of the characteristics of secondary group.

(Write True or False)

শাৰীৰিক ঘনিষ্ঠতা মাধ্যমিক দলৰ এটা বৈশিষ্ট্য।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

- (j) Culture is learned quality.

(Write True or False)

সংস্কৃতি হৈছে অৰ্জিত গুণ।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

- (k) What is the meaning of the Latin word 'cultra'?

লেটিন শব্দ 'cultra'ৰ অৰ্থ কি ?

- (l) Who was the author of the book, *Social Change*?

Social Change নামৰ গ্ৰন্থখনৰ ৰচক কোন ?

- (m) Give one example of non-material culture.

অবস্তুগত সংস্কৃতিৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

- (n) Write one characteristic of formal social organization.

আনুষ্ঠানিক সামাজিক সংগঠনৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (o) Mention one characteristic of social disorganization.

সামাজিক বিসংগঠনৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

2. Answer any *five* questions from the following very briefly : $2 \times 5 = 10$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

- (a) Mention two natures of philosophy.

দৰ্শনৰ দুটা প্ৰকৃতি উল্লেখ কৰা।

- (b) What is the meaning of Veda?

বেদৰ অৰ্থ কি ?

- (c) Write two characteristics of education of Yoga philosophy.

যোগ দৰ্শনৰ শিক্ষাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (d) Mention two characteristics of pragmatic education.

প্ৰয়োগবাদী শিক্ষাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

- (e) Define sociology.

সমাজবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (f) Write two importance of educational sociology.

শিক্ষা সমাজবিজ্ঞানৰ দুটা গুৰুত্ব লিখা।

- (g) What is socialization?

সামাজিকীকৰণ কি ?

- (h) What is cultural lag?

সাংস্কৃতিক পশ্চাদ্ৰৱীতা কি ?

3. Write short notes on any *four* of the following : $5 \times 4 = 20$

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Scope of educational philosophy

শিক্ষা দৰ্শনৰ পৰিধি

- (b) Impact of philosophy on education

শিক্ষাৰ ওপৰত দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ

- (c) Types of Yoga

যোগৰ প্ৰকাৰ

- (d) Principles of Buddhist philosophy

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ নীতি

- (e) Idealism and aims of education

আদৰ্শবাদ আৰু শিক্ষাৰ লক্ষ্য

- (f) Characteristics of naturalistic education
প্রকৃতিবাদী শিক্ষাৰ বৈশিষ্ট্য
- (g) Methods of sociology
সমাজবিজ্ঞানৰ পদ্ধতি
- (h) Education as an instrument of social change
সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ আহিলা স্বৰূপে শিক্ষা

4. Answer any four of the following questions :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ কৰা :

- (a) Define philosophy. Discuss its scope.
3+7=10
দৰ্শনৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ পৰিধি আলোচনা কৰা।
- (b) What is educational philosophy?
Discuss the relationship between education and philosophy. 3+7=10
শিক্ষা দৰ্শন কি? শিক্ষা আৰু দৰ্শনৰ মাজৰ সম্বন্ধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (c) Discuss about different concepts of the Vedic philosophy. 10
বৈদিক দৰ্শনৰ বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (d) What is Astangika Yoga? Discuss in detail about Astangika Yoga. 2+8=10
অষ্টাংগ যোগ কি? অষ্টাংগ যোগৰ বিষয়ে বিতংকৈ আলোচনা কৰা।
- (e) What is meant by pragmatism? What are its main principles? Discuss. 3+7=10
প্ৰয়োগবাদৰ অৰ্থ কি? ইয়াৰ মূল নীতিসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।
- (f) What is educational sociology? Discuss its scope. 10
শিক্ষা সমাজবিজ্ঞান কি? ইয়াৰ পৰিসৰ আলোচনা কৰা।
- (g) What is social group? Discuss the importance of primary and secondary group. 2+8=10
সামাজিক সমূহ কি? প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক সমূহৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।
- (h) What is social change? Discuss about various factors of social change. 3+7=10
সামাজিক পৰিৱৰ্তন কি? সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বিভিন্ন কাৰকসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (g) "Lord Curzon has touched every branch of education and reformed them." Discuss this statement. 10

“শিক্ষাৰ প্ৰত্যেকটো দিশকে লৰ্ড কাৰ্জনে স্পৰ্শ কৰিছিল আৰু ইয়াৰ সংস্কাৰ সাধন কৰিছিল।” এই বাক্যাৰী আলোচনা কৰা।

- (h) Why was Gokhale's Bill rejected? Briefly discuss the impact of Gokhale's Bill. 4+6=10

গোখলেৰ বিলখন কিয় অগ্ৰাহ্য কৰা হৈছিল? গোখলেৰ বিলৰ প্ৰভাৱ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (i) Evaluate the recommendations of Hartog Committee for reforms of education. 10

শিক্ষাৰ পুনৰ গঠনৰ ক্ষেত্ৰত হাৰ্টগ কমিটিৰ পৰামৰ্শবোৰ মূল্যায়ন কৰা।

- (j) What are the characteristics of basic education? How would you account for its failure in India? 5+5=10

বুনিয়াদী শিক্ষাৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ কি কি? ভাৰতত ইয়াৰ বিফলতা তুমি কেনেকৈ ব্যাখ্যা কৰিবা?

***

2022

EDUCATION

Paper : EDU-HC-2026

(Development of Education in India—I)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following as directed (any ten) : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

- (a) What is listening or Shravana method of Vedic education?

বৈদিক শিক্ষাৰ শুনা বা শ্ৰৱণ পদ্ধতি কি?

- (b) Write the name of starting ceremony of Buddhist education.

বৌদ্ধ শিক্ষাৰ আৰম্ভণিৰ অনুষ্ঠানৰ নামটো লিখা।

- (c) What is Bismillah?

বিচমিল্লাহ কি?

- (d) Who published the first Assamese grammar book, *Grammar of the Assamese Language*?

প্রথম অসমীয়া ব্যাকৰণ কিতাপ, *Grammar of the Assamese Language* কোনে প্রকাশ কৰিছিল ?

- (e) "A single shelf of a good European library was worth the whole native literature of India and Arabia." Who said this statement?

“এটা ভাল ইউৰোপীয় পুথিভঁৰালৰ এথাক কিতাপৰ মূল্য ভাৰত আৰু আৰৱৰ সমগ্ৰ থলুৱা সাহিত্যৰ তুলনাত অধিক।” বাক্যশাৰী কোনে কৈছিল ?

- (f) Which Act of British Government granted rupees one lakh for education in India for the first time?

ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ কোনখন আইনে প্রথমবাৰৰ বাবে ভাৰতত শিক্ষাৰ বাবে এক লাখ টকা প্রদান কৰিছিল ?

- (g) In which year were the Calcutta, Bombay and Madras Universities established?

কোন চনত কলিকতা, বোম্বে আৰু মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন কৰা হৈছিল ?

- (h) Mention any one objective of Wood's Despatch, 1854.

১৮৫৪ চনৰ উডৰ ঘোষণাপত্ৰৰ যি কোনো এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

(Continued)

- (i) Which Commission gave the suggestion to divide the secondary level curriculum into Course-A and Course-B?

কোনখন আয়োগে মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ পাঠ্যক্ৰমক ক—ভাগ আৰু খ—ভাগত ভাগ কৰাৰ পৰামৰ্শ দিছিল ?

- (j) Lord Curzon came to India as Viceroy in the year ____.

(Fill in the blank)

____ চনত লৰ্ড কাৰ্জন ভাইচৰয় হিচাপে ভাৰতলৈ আহিছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (k) What was the main objective of Gokhale's Bill?

গোখলেৰ বিলৰ মূল উদ্দেশ্য কি আছিল ?

- (l) Who was the Chairman of the Calcutta University Commission, 1917?

১৯১৭ চনৰ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয় আয়োগৰ সভাপতি কোন আছিল ?

- (m) The problem of 'wastage' and 'stagnation' in primary education in India was identified by ____ Committee.

(Fill in the blank)

ভাৰতৰ প্ৰাথমিক শিক্ষাত 'অপচয়' আৰু 'অনুন্নয়ন'ৰ সমস্যাটো ____ কমিটিয়ে চিনাক্ত কৰিছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(n) What is the meaning of the term 'basic'?

‘বুনিয়াদী’ শব্দটোৰ অৰ্থ কি ?

(o) Write the full form of C.A.B.E.

C.A.B.Eৰ সম্পূৰ্ণ আকাৰটো লিখা।

2. Answer any *five* of the following questions briefly :

2×5=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) What is Gurukula system?

গুৰুকুল ব্যৱস্থা কি ?

(b) Write briefly about the education of Royal Princesses according to *Arthashastra* of Kautilya.

কৌটিল্যৰ ‘অৰ্থশাস্ত্ৰ’ অনুসৰি ৰাজকুমাৰীসকলৰ শিক্ষাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(c) Write any two features of indigenous education system.

দেশীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(d) Write briefly about the role of Namghar in mass education.

জনশিক্ষাত নামঘৰৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(e) Write any two suggestions of Wood's Despatch regarding training of teachers.

শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত উডৰ ঘোষণাপত্ৰৰ যি কোনো দুটা পৰামৰ্শ লিখা।

(f) Write about the grant-in-aid system of Lord Curzon.

লৰ্ড কাৰ্জনৰ সহায়ক অনুদান ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে লিখা।

(g) Write any two defects of Muslim education.

মুছলমান শিক্ষাৰ যি কোনো দুটা আসোঁৰাহ লিখা।

(h) What was the main aim of Sargent Report?

চাৰ্জেন্ট প্ৰতিবেদনৰ মূল লক্ষ্য কি আছিল ?

3. Write any *four* short notes of the following :

5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Aims and objectives of Vedic education

বৈদিক শিক্ষাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যবোৰ

(b) Varanasi as an ancient centre of education

শিক্ষাৰ প্ৰাচীন কেন্দ্ৰ স্বৰূপে বাৰাণসী

(c) Educational activities of missionaries in Assam

অসমত মিছনেৰীসকলৰ শৈক্ষিক কাৰ্যসমূহ

(d) Downward filtration theory

নিম্নমুখী পৰিস্ৰাৱণ নীতি

(e) Indigenous education according to Hunter Commission

হাণ্টাৰ আয়োগ অনুসৰি দেশীয় শিক্ষা

(f) Merits of the Calcutta University Commission

কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয় আয়োগৰ সুবিধাবোৰ

(g) The Assam Elementary Education Act, 1926

অসম প্ৰাথমিক শিক্ষা আইন, ১৯২৬

(h) Strong points of Sargent Report

চাৰ্জেন্ট প্ৰতিবেদনৰ সবল দিশসমূহ

4. Answer any four of the following questions :

10×4=40

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Compare the education system of Vedic period with present Indian education. 10

বৈদিক যুগৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ লগত বৰ্তমানৰ ভাৰতীয় শিক্ষাৰ তুলনা কৰা।

(b) Critically analyze the Buddhist education system. 10

বৌদ্ধ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।

(c) What is the Charter Act of 1813? Why is this Act called as the foundation stone of modern education in India? 5+5=10

১৮১৩ চনৰ চাৰ্টাৰ আইন কি? এই আইনখনক কিয় ভাৰতবৰ্ষৰ আধুনিক শিক্ষাৰ ভেটি হিচাপে অভিহিত কৰা হয়?

(d) Critically analyze the contribution of Lord Macaulay to Indian education. 10

ভাৰতীয় শিক্ষাত লৰ্ড মেকলেৰৰ বৰঙণি সমালোচনাত্মকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।

(e) Why is Wood's Despatch termed as 'Magna Carta' of Indian education? Write reasons. 10

উডৰ ঘোষণাপত্ৰক ভাৰতীয় শিক্ষাৰ 'মেগনাকাৰ্টা' বুলি কিয় কোৱা হয়? কাৰণ লিখা।

(f) Critically analyze the suggestions of the Indian Education Commission, 1882. 10

১৮৮২ চনৰ ভাৰতীয় শিক্ষা আয়োগৰ পৰামৰ্শবোৰ সমালোচনাত্মকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।